

پوهنتون سلام
پوهنځی شرعیات و قانون
پروگرام ماستری تفسیر و حدیث

امارت اسلامی افغانستان
وزارت تحصیلات عالی
معینیت امور علمی

اسباب نصرت الهی و موانع آن در پرتو قرآن کریم

(رساله ماستری)

محصل: عبدالسلام عاب

استاد رهنما: دوکتور مصباح الله

سال: ۱۴۰۰ هـ ش

پوهنتون سلام
پوهنځی شرعیات و قانون
پروگرام ماستری تفسیر و حدیث

امارت اسلامی افغانستان
وزارت تحصیلات عالی
معینیت امور علمی

اسباب نصرت الهی و موانع آن در پرتو قرآن کریم

(رساله ماستری)

محصل: عبدالسلام عاب

استاد رهنما: دوکتور مصباح الله

سال: ۱۴۰۰ هـ ش

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

پوهنتون سلام

پوهنځی شرعیات و قانون

دیارتمنت تفسیر و حدیث

بورده ماستری

تصدیق نامه

محترم عبدالسلام ولد عبدالشکور ID: SH-MST-97-476 محصل دور چهارم تفسیر و حدیث که رساله ماستری خویش را زیر عنوان: اسباب نصرت الهی و موانع آن در یرتو قران کریم به روز ۱۳۹۸/۰۱/۰۴ تاریخ ۱۴۰۰/۰۱/۰۴ هـ ش موفقانه دفاع نمود، و به اساس بررسی هیات تحکیم مستحق د ۹۳ (نمره په عدد) خود و دنده (نمره په حروفو) گردید.

موفقیت شان را از الله متعال خواهانیم.

اعضای هیات تحکیم:

ردیف	نام استاد	عضویت	امضاء
۱	استاد محمد نعیم جلیلی	عضو هیات	
۲	دکتور محمد عارف عطائی	عضو هیات	
۳	دکتور مصباح الله عبدالباقي	استاد رهنما و رئیس جلسه دفاع	

معاون علمی

آمر بورده ماستری

خلاصه بحث

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على من لا نبى بعده و على آله و صحبه
و بعد:

مبارزه میان حق و باطل در همه زمان ها موجود بوده و هست ولی همیشه ستمگران با استفاده از حيله
های شیطانی با بکار بردن زور و زر در مقابل حق قرار گرفتند و با ظلم و استکبار صدای اهل حق را
خواستند خاموش نمایند.

ولی اهل حق حسب داعیه بر حق شان که همانا گسترش و اقامه عدل است با اتکا مواعید الهی از
جمله

(و کان حقا علينا نصر المومنین)¹ و این که ارشاد میدارد (انا لننصر رسولنا و الذین ءامنو فی الحیوة
الدنیا و یوم یقوم الاشهد)² به مقابله برخاسته و این شعار الهی را زمزمه کرده (وما نصر الا من عند الله)
³ بپرق حق و عدالت را برافراشتند.

از نصوص قرآنی واضح دانسته میشود که نصرت و یاری الله متعال با مومنان به صورت های مختلف
جلوه میکند پس میتوان گفت که در عموم نصرت الهی همیشه با مومنان بوده و با شیوه های سه گانه
شکل خواهد گرفت.

1- سوره روم (۴۷)

2- سوره غافر (۵۱)

3- آل عمران (۱۲۶)

1. نصرت استحقاقی:

عبارت از نصرت است که مومن از نظر صفات مادی، معنوی و سلوکی توأم با بکار گیری ابزار مادی حسب پلان منظم با دشمن مقابله نماید که در این صورت در میدان نبرد کامیابی را از آن خود خواهد کرد (و کان حق علينا نصر المومنین)¹.

2. نصرت تفضیلی:

همانا نصرت الهی است که رب العالمین جهت نجات بشریت از ظلم و کفر اسباب سقوط کفار را در داخل آنها مساعد میکند. بشکلی که کفار و معاندین اسلام ظلم و بی عدالتی را بالای همه انسان ها از نظر مادی و معنوی رواج داده که در نتیجه جامعه از درون پاشیده و انسانیت در پرتگاه سقوط قرار میگیرد که داستان سوره مبارکه روم نمونه واضح آن است:

(الم (۱) غلبت الروم (۲) في أدنى الأرض وهم من بعد غلبهم سيغلبون (۳) في بضع سنين ۞ لله الأمر من قبل ومن بعد ۞ ويومئذ يفرح المؤمنون (۴) بنصر الله ۞ ينصر من يشاء ۞ وهو العزيز الرحيم (۵) .)²

ظلم و بی عدالتی حکام فارس و روم زمینه تغییر فکر و عقیده را در داخل مردم مساعد گردانید که در نتیجه آن به قبول اسلام گردن نهاده و گسترش دین اسلام شکل گرفت.

1- سوره روم (۴۷)

2- سوره روم (۵-۱)

3. نصرت ابدائی:

همانا پیروزی مسلمانان در عین شکست است. زیرا ظلم بی حد و حصر دشمنان اسلام بالای اهل حق و عدالت وجدان خفته عام مردم را به نه گفتن در برابر ظلم بیدار نمود و زمينه انقلاب و تغيير جديد را در ميان شان زنده کرده و در پهلوی مظلومين راه حق را گرفتند که نمونه آنرا در سوره مبارکه بروج میخوانيم: (والسمااء ذات البروج(۱) واليوم الموعود(۲) وشاهد ومشهود(۳) قتل أصحاب الأخدود(۴) النار ذات الوقود(۵) إذ هم عليها قعود(۶) وهم على ما يفعلون بالمؤمنين شهود(۷) وما نقموا منهم إلا أن يؤمنوا بالله العزيز الحميد(۸) الذي له ملك السماوات والأرض ۞ والله على كل شيء شهيد(۹))¹

بخش عمده این بحث در حقیقت پاسخ به این سوال است که چرا با وجود وعده های الهی بر نصرت و یاری مومنان حتمیت آن حسب وعده های الهی چرا ما در زندگی خود نصرت و کامیابی را مشاهده نمیکنیم و محروم آن نصرت میباشیم.

اهمیت بحث

در حقیقت توضیح احوال مومنان فعلی و معرفی صفات آن ها در واقع حیات کنونی است! در مرقومه هذا تلاش شده تا مسلمانان متوجه عامل اصلی شکست در میادین را بدانند که همانا نادیده

گرفتن صفات مادی، معنوی و سلوکی توأم با غایب شدن هدف و مقصد حیات انسانی است که برای آن خلق شده اند میباشد.

1- سوره البروج(۹-۱)

واضح است که با تقویت صفات بلند انسانی که اسلام عزیز از مومن خواسته است و با کار گیری اسباب مادی و سلوکی نه تنها که شکست نخواهند دید بلکه همیشه زمام امور را در اختیار خواهند داشت.

هدف تحقیق:

1. تلاش گردیده که مسلمانان هدف خلقت خود را در دنیا دانسته و به حفظ و تقویه آن همت گمارند.
2. برای رسیدن به اهداف بلند باید مواصفات مادی، معنوی و سلوکی را در خود تقویه بخشند.
3. تقویه روح بیدارگری که نقشه های مکر و حيله دشمنان را دانسته و در دفاع از هویت مادی و معنوی خود به پا خیزند.

فهرست مطالب

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... مقدمه

فصل اول: مفهوم نصرت الهی در قرآن کریم و حتمیت آن

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... مبحث اول: لفظ «نصرت» در قرآن

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... مطلب اول: معانی «نصرت» در قرآن کریم

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... مطلب دوم: موارد کلمه نصر و مشتقات آن در قرآن کریم

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... مبحث دوم: مترادفات «النصرة»

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... ۱- ظفر

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... ۲- غلبه

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... ۳- فتح

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... 4- فوز

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... 5- تمکین

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... مبحث سوم: کلمات متضاد نصر

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... ۱- خذلان:

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... ۲- هزیمت

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... مبحث چهارم : حتمیت نصرت الهی.

فصل دوم: اسباب و موانع معنوی نصرت الهی در قرآن کریم

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... مبحث اول اسباب عقیدوی نصرت الهی

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... مطلب اول: ایمان و ذکر الله متعال.

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... مطلب دوم: تقوی و ترس از الله متعال

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... مطلب سوم: نصرت و یاری دین الله

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... مطلب چهارم : ثبات و پایداری.

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... مطلب پنجم : اطاعت از الله متعال و پیامبر اسلام صلی الله علیه وسلم. ....
DEFINED.

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... مطلب ششم: وحدت و یکپارچگی.

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... مطلب هفتم: صبر و شکیبایی

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... مطلب هشتم: اخلاص نیت و دوری از تکبر و خود نمائی.

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... مطلب نهم: دعا

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... مطلب دهم: توکل بر الله متعال.

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED......مطلب یازدهم : بکار گیری عقل و حکمت

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED......مطلب دوازدهم : اصل قرار دادن شوری

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED......مطلب سیزدهم : قائم نمودن عدل و عدالت

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED......مطلب چهاردهم : اعتناء به تعلیم و تعلّم

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED......مبحث دوم : موانع معنوی نصرت الهی

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED......مطلب اول : ضعف ایمان

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED......1- دلباختن به مظاهر دنیا

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED......2- ارتکاب گناه و معصیت

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED......3- اعتماد به وسایل و کثرت افراد

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED......4- خیانت ورزیدن

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED......5- مخالفت از امیر جنگ

فصل سوم اسباب و موانع مادی نصرت الهی

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED......مبحث اول : اسباب مادی نصرت الهی

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED......مطلب اول : تغییر ستراتیژی و تکتیک جنگی

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.... مطلب دوم: رهبریت سالم و آماده ساختن لشکر و وسایل جنگی

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... مطلب سوم: انتخاب افراد متخصص و مسلکی.

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... مطلب چهارم: پیشگیری از راه های نفوذ دشمن

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... مطلب پنجم: تصفیه صفوف از جاسوسان دشمن.

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... مبحث دوم: موانع مادی نصرت الهی در قرآن کریم.

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... مطلب اول: نبود ستراتیژی و پلان منظم

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... مطلب دوم: عدم تجهیزات و وسایل و نیروی جنگی

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... مطلب سوم: یک نواخت بودن ستراتیژی جنگی

فصل چهارم: اسباب و موانع سلوکی نصرت الهی

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... مبحث اول: اسباب سلوکی نصرت الهی

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... مطلب اول: اطاعت و پیروی از امیر

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... مطلب دوم: برخورد نیکو بامردم

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... مطلب سوم: برخورد نرم با لشکریان از طرف امیر.

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... مطلب چهارم: سعه صدر و تحمل

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED......مطلب پنجم : عبادت و تقدیم اعمال نیک قبل از جهاد.....

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED......مبحث دوم: موانع سلوکی نصرت الهی.....

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED......مطلب اول: عدم درک معنای نصرت الهی.....

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED......مطلب دوم: سخت دلی امیر لشکر.....

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED......مطلب سوم: عدم آمادگی روانی و اخلاقی.....

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED......مطلب چهارم: دلباختن به دنیا.....

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED......مطلب پنجم: بخل و بزدلی.....

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED......مطلب ششم: پیمان شکنی.....

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED......مطلب هفتم: نزاع و اختلاف.....

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED......مطلب هشتم: اختیار روش دکتاتوری و استبداد.....

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED......خاتمه.....

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED......فهرست آیات قرآنکریم.....

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED......فهرست احادیث نبوی علیه السلام.....

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED......فهرست اعلام.....

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED...... فهرست مصادر و مراجع.

بخاطر دسترسی به متن کامل این تحقیق مراجعه شود به:

پوهنتون سلام، کتابخانه مرکزی چهار راهی گل سرخ، سرک کلوله پشته

و یا هم به ایمیل آدرس ذیل تماس گرفته شود:

salamresearchcentre@salam.edu.af